

ZÁVĚREČNÁ KONFERENCE K PROJEKTU CROSS-DATA - PŘESHRAŇIČNÍ INFORMAČNÍ SYSTÉM PRO ÚZEMNÍ PLÁNOVÁNÍ

V česko-saském příhraničí se přijímají územně plánovací rozhodnutí, jejichž vliv nekončí na hranicích. Proto je nutné, aby Česko i Sasko získávaly informace o současných i připravovaných záměrech a vzájemně je koordinovaly. Větší účinnosti přeshraniční koordinace územního rozvoje brání používání rozdílné terminologie, odlišné kompetence a ne zcela kompatibilní data. K odstranění těchto překážek vznikl projekt CROSS-DATA, jehož hlavním cílem bylo vypracovat dvojjazyčný česko-saský webový informační systém územního plánování.

Pod vedením Saského státního ministerstva vnitra byl od března roku 2010 realizován projekt „CROSS-DATA – přeshraniční systém managementu dat pro územní plánování (česko-saský informační systém pro územní plánování)“¹⁾. Projekt¹⁾ byl financován z programu Cíl 3 na podporu přeshraniční spolupráce mezi Svobodným státem Sasko a Českou republikou 2007–2013. V rámci projektu vyvíjeli odborníci z oblasti územního plánování a geoinformací společně internetový česko-saský informační systém pro pracovníky v územním plánování a pro zájemce z řad veřejnosti. Cílem projektu bylo zvýšit efektivitu přeshraniční koordinace územního plánování, zlepšit společné využití jednotlivých databází a podpořit vzájemnou přeshraniční výměnu informací. Doba realizace projektu CROSS-DATA činila 36 měsíců, projekt byl oficiálně ukončen závěrečnou konferencí dne 24. dubna 2013 v Drážďanech.

Partnery projektu CROSS-DATA byly na české straně Karlovarský kraj, Ústecký kraj a Liberecký kraj a v Sasku regionální plánovací sdružení tří příhraničních regionů Horní Lužice / Dolní Slezsko, Horní údolí Labe / východní Krušnohoří a Chemnitz. Řídicím partnerem projektu bylo Saské státní ministerstvo vnitra. Do práce na projektu byl zapojen také Saský úřad pro životní prostředí, zemědělství a geologii, který disponuje velkým množstvím odborných údajů a dodával data do projektu.

Úvod konference

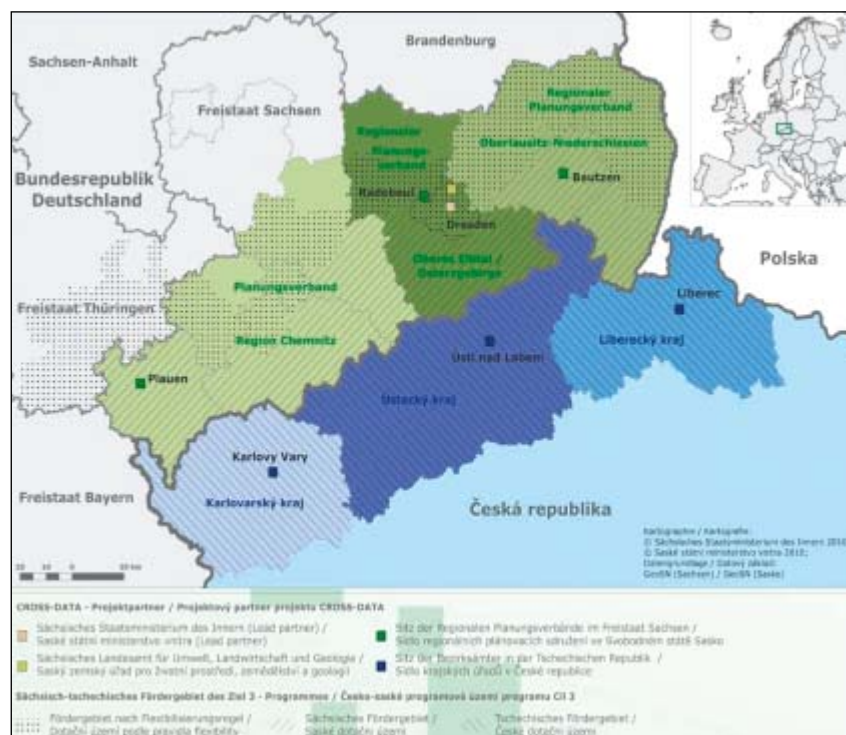
Konferenci „Informační systém pro územní plánování pomůže překonat hranice plánování“ zahájil vedoucí od-

boru zemského rozvoje na Saském státním ministerstvu vnitra **Frank Pfeil**. V úvodu mimo jiné zaznělo, že česko-saská přeshraniční spolupráce byla obnovena po roce 1989 a intenzivně se rozvíjí především v posledních třinácti letech. Do projektu CROSS-DATA se aktivně zapojily všechny instituce z oblasti územního plánování v česko-saském příhraničí. Frank Pfeil vyzdvihl velké nasazení českých i saských partnerů projektu při tvorbě společného informačního systému a při harmonizaci vstupních dat. Informační systém pro územní plánování byl spuštěn v červnu 2013 a poskytuje aktuální dvojjazyčné informace a relevantní prostorová data pro rozhodování v oblasti územního i rezortního plánování i pro zájemce z řad občanů.

Česko-saská spolupráce v širších souvislostech

V programu konference následoval blok příspěvků zaměřený na dosavadní vývoj česko-saské spolupráce a její evropské souvislosti.

Guus Muijzers (Generální ředitelství pro regionální a městskou politiku Evropské komise) informoval o širším rámci spolufinancování projektu CROSS-DATA z Evropského fondu pro regionální rozvoj. Jedním z důležitých pilířů Evropské unie je politika hospodářské a sociální soudržnosti, která vznikla v sedmdesátých letech dvacátého století. Jejím cílem je zajistit harmonický rozvoj EU a odstranit problémy vyplývající z velkých

1) Informace o projektu a jeho výstupy jsou dostupné na internetových stránkách www.cross-data.eu.

regionálních rozdílů. Politika soudržnosti by měla také podporovat vyváženější a udržitelnější územní rozvoj.

Guus Muijzers dále stručně shrnul vývoj politiky soudržnosti od jejího vzniku v sedmdesátých letech až do současnosti a představil rozdělení finančních prostředků na tři cíle pro období 2007–2013. Pro politiku soudržnosti bylo pro období 2007–2013 vyčleněno celkem 347 miliard eur, což představuje 35,7 % rozpočtu EU. Z toho na Program přeshraniční spolupráce Česká republika – Sasko bylo alokováno 207 milionů eur.

Pro budoucí programové období se objevují snahy jednotlivé programy zjednodušit. I nadále bude platit, že Evropská komise stanoví rámec podpory a členské země budou zodpovídat za návrh programu a jeho realizaci včetně výběru projektů. Je třeba se zaměřit na zjednodušení národních pravidel, protože dosavadní výsledky kontrol ukazují, že většina chyb při čerpání dotací pochází z porušování národních pravidel.

Zemský rada Krušnohorského okresu **Frank Vogel** a náměstek hejtmana Karlovarského kraje **Petr Navrátil** představili ve svých příspěvcích úkoly a dosaavadní úspěchy česko-saské spolupráce.

Frank Vogel uvedl, že členství České republiky v EU a přistoupení k schengenskému prostoru otevřelo zcela nové možnosti spolupráce, které se daří poměrně dobře využívat. Předpokladem dalšího rozvoje spolupráce je dobu-

dování a kvalitní rozvoj silniční sítě v příhraničí. K tomuto účelu by pomohlo vytvoření společné mapy, která by poskytovala aktuální přehled plánovaných opatření v oblasti rozvoje dopravy. Další možnou oblastí spolupráce je koordinace rozvoje cestovního ruchu a společný marketing produktů cestovního ruchu. Příkladem může být projekt „Montanregion Krušnohoří“, jehož cílem je vytvořit síť reprezentativních objektů dokládajících hornickou historii regionu a připravit společnou nominaci hornické kulturní krajiny na zápis do seznamu UNESCO.

Dosavadní vývoj česko-saské spolupráce hodnotil kladně také Petr Navrátil. Kromě projektu CROSS-DATA zmínil projekt „CLARA II: Rozvoj společné partnerské spolupráce veřejné správy v česko-saském regionu“. Jedná se o tzv. měkký projekt, jehož hlavním cílem je výměna zkušeností z různých oblastí hospodářství. Partneri projektu plánují navazující projekt v následujícím programovém období.

Pro programové období 2014–2020 navrhuje Karlovarský kraj následující témata přeshraniční česko-saské, popř. i česko-sasko-bavorské spolupráce:

- ekonomická spolupráce,
- rozvoj přeshraničního cestovního ruchu,
- vzdělávání včetně jazykového vzdělávání,
- rozvoj infrastruktury a spolupráce při ochraně životního prostředí,
- veřejné služby jako podpora efektivního rozvoje přeshraničního regionu.

Projekt CROSS-DATA

Dopolední program konference pokračoval blokem příspěvků, které podrobněji představily cíle, vývoj a průběh řešení projektu CROSS-DATA.

Postup přípravy, realizace a hlavní cíle projektu CROSS-DATA přiblížila účastníkům konference **Janka Beltschewa** (Saské státní ministerstvo vnitra). Projekt CROSS-DATA iniciovalo Saské státní ministerstvo vnitra s cílem odstranit nedostatek informací o situaci na druhé straně hranice, zajistit elektronickou výměnu dat a jejich harmonizaci. Tato opatření mají podpořit společný rozvoj česko-saského příhraničí prostřednictvím efektivnější koordinace v územním plánování. Projekt rovněž přispívá k realizaci evropské směrnice INSPIRE.

Dílčí cíle projektu
1. Intenzifikace odborné výměny informací v tématech územního plánování a propojení geografických informačních systémů.
2. Lepší vzájemná informovanost o plánovacích systémech v ČR a Sasku.
3. Vytvoření jednotných, kompletních a aktuálních věcných dat a koordinace používané symboliky (grafické symboly a značky).
4. Zajištění rychlého přístupu k přeshraničním prostorovým informacím.
Výstupy vedoucí k naplnění dílčích cílů
Workshopy, setkání projektových partnerů, studijní cesty.
Dvojjazyčná publikace „Systém územního plánování v České republice a Svobodném státě Sasko“.
Katalog dat a značek.
Internetový česko-saský informační systém územního plánování.

Závěrečná konference projektu CROSS-DATA

Informační systém pro územní plánování CROSS-DATA bude po ukončení dotace ze strany EU provozován partnery ve vlastní režii. Projektoví partneri uzavřeli dohodu, která stanovuje podmínky, povinnosti a finanční zajištění projektu v následujících pěti letech.

Nezbytným předpokladem společného rozvoje česko-saského příhraničí je vzájemné porozumění systémům územního, resp. prostorového plánování na obou stranách hranice. Za tímto účelem byla vytvořena společná vědomostní základna, která vyústila ve zpracová-

ní česko-německé publikace „Systém územního plánování v České republice a Svobodném státě Sasko“⁽²⁾. O publikaci a postupu při jejím zpracování referovala **Heidemarie Russigová** (Regionální plánovací svaz Horní Polabí / Východní Krušnohoří). Projektoví partneři navázali na dosavadní spolupráci a velmi intenzivně se zabývali strukturou, funkcí, obsahem a nástroji územního plánování v obou zemích.

Jaroslav Jelínek (Krajský úřad Karlovarského kraje) popsal další z hlavních výstupů projektu CROSS-DATA, a to dvojjazyčný katalog dat s katalogem značek. Tento materiál představuje základní nástroj internetové aplikace Informačního systému pro územní plánování, jehož cílem je pomoci srozumitelně a jednoduše zobrazovat realitu na obou stranách hranice. Katalog je tvořen šesti základními částmi:

- soubor českých územně plánovacích pojmů a doplňujících informací,
- soubor německých územně plánovacích pojmů a doplňujících informací,
- soubor českých grafických značek,
- soubor německých grafických značek,
- tzv. Semafor obsahující informace o významové shodě českých a německých značek (značky jsou rozděleny do tří skupin: značky srovnatelných dat, značky podobných dat a značky dat, která nejsou srovnatelná, nebo jsou k dispozici pouze na jedné straně hranice),
- databáze propojující všechny předcházející části.

Katalog je v české i německé verzi. Pokud se uživatel přihlásí z české internetové domény, zobrazí se mu automaticky česká verze, při přihlášení z domény německé se zobrazí německá verze katalogu. Zde se otevírají velké možnosti v územně plánovací praxi a ukazují se nenávaznosti v území.

O internetovém česko-saském informačním systému územního plánování (ISÚP) informoval **Martin May** (Conterra – společnost pro aplikovanou informační technologii, GmbH). ISÚP je informativním nástrojem pro orgány územního plánování a dalších oborů. Celkem umožňuje přístup ke zhruba 300 tématům. Při zpracování ISÚP byl kladen důraz na to, aby systém byl přehledný a srozumitelný i pro laiky.

Využití ISÚP v praxi

Technické otázky ISÚP a příklady jeho využití v praxi byly představeny v odpoledním programu konference.

Martin Hackelberg (Technická univerzita v Drážďanech) podrobněji popsal výchozí stav vstupních dat a postup tvorby systému ISÚP. Dále prezentoval integraci služeb do systému ISÚP:

- dotaz na data pomocí parametrického dotazu,
- souřadnicový referenční systém, výřez území, dotaz na věcná data, symbolologie, kontrola úrovně (a průhlednosti a externích stylů),

Foto © Hana Šimková

Drážďany, Frauenkirche

- zobrazení metadat,
- stažení souborů vrstev lyr,
- odkaz na Katalog dat.

Praktické využití ISÚP bylo ověřeno na několika modelových projektech.

Vlastimil Veselý (Krajský úřad Karlovarského kraje) informoval o využití výsledků projektu CROSS-DATA při zpracování „Územní studie horských oblastí“⁽³⁾. Studie byla realizována v pěti etapách v období od ledna 2011 do února 2013. Základními cíli řešení bylo:

- zpracovat koncepci možného rozvoje horských oblastí Karlovarského kraje s důrazem na rozvoj cestovního ruchu,
- podrobněji prověřit plochy nadmístního významu ze Zásad územního rozvoje Karlovarského kraje,
- prověřit funkčnost ISÚP.

Studie vymezila horské oblasti na území Karlovarského kraje a rozdělila je do tří oblastí: Krušné hory, Ašsko, Český a Slavkovský les. Dále stanovila obecné cíle pro rozvoj horských oblastí a definovala možnosti pro jejich další rozvoj. Výsledky studie doporučily mj. změny pro aktualizaci zásad územního rozvoje a pro územní plány obcí. Studie také slouží jako podklad pro další koncepcie zabývající se rozvojem horských území (např. v oblastech regionálního rozvoje, doprava, cestovní ruch, životní prostředí atd.) a potvrdila potřebu přeshraniční kooperace.

Drážďany, Zwinger

2) Publikace je dostupná na adrese: http://www.cross-data.eu/fileadmin/user_upload/2_Download/Broschuere_Flyer/CrossData_brozura_A4.pdf.
3) Studie je dostupná na adrese http://www.kr-karlovarsky.cz/REGION/uzem_plan/dokum_kraj/USHO.htm.

Peter Seifert (Regionální plánovací svaz Horní Polabí / Východní Krušnohoří) představil další modelový projekt – „Využití ISÚP při zajištění protipovodňových retenčních ploch podél Labe“. Cílem projektu bylo vybudovat fond informací o územích vhodných pro vytvoření retenčních ploch, které mohou nahradit funkci retenčních ploch zničených výstavbou.

Přínos projektu CROSS-DATA

Účastníci konference hodnotili v závěrečné diskusi projekt CROSS-DATA a jeho výsledky jako velmi úspěšné. ISÚP by měl přispívat:

- k udržitelnému zajištění česko-saské přeshraniční spolupráce,
- k usnadnění koordinace procesů územního plánování,

- k intenzifikaci odborné diskuse mezi orgány územního plánování na obou stranách hranice,
- ke zlepšení srovnatelnosti českých a saských geodat, která jsou pro územní plánování relevantní.

Informační systém poskytne odborníkům i zájemcům z řad veřejnosti aktuální dvojjazyčné odborné informace a relevantní data o česko-saském příhraničí, a tímlepší transparentnost, efektivitu a udržitelnost procesů v územním plánování.

ISÚP bude po ukončení dotace ze strany EU provozován partnery ve vlastní režii. Na konferenci byla projektovým partnerům slavnostně předána Kooperační smlouva pro budoucí provoz, péči a údržbu systému, která zajišťuje udržitelnost projektu minimálně po dobu následujících pěti let.

Na závěr konference vystoupil **Frank Pfeil**, který jako hlavní přidanou hodnotu projektu CROSS-DATA označil překonání administrativních hranic, zvýšení povědomí o přeshraničních územích a plánovacích systémech, naplňování směrnice INSPIRE a především intenzivní a dlouhodobou spolupráci založenou na důvěře a porozumění. Současně poděkoval partnerům projektu, týmu projektu ze Saského státního ministerstva vnitra, externím poradcům a všem, kteří se na projektu podíleli, za jejich úspěšnou práci a velké nasazení a popřál všem hodně štěstí při další spolupráci.

*Ing. Ludmila Rohrerová
Ing. arch. Hana Šimková, Ph.D.
Ústav územního rozvoje*